

SESTRY CHANEL

*Príbeh dvoch ambiciózných žien,
ktoré navždy zmenili svet módy*

JUDITHE LITTLE

Ljndeni

Sestry Chanel

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Judithe Little
Sestry Chanel – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

SESTRY
CHANEL

SESTRY
CHANEL

JUDITHE LITTLE

Ljndeni

Pre Lesa.

A pre Antoinette, aby sme na ňu nikdy nezabudli.

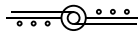
NIEČO Z AUBAZINE S NAMI ZOSTANE NAVŽDY. POTREBA poriadku. Láska voči jednoduchosti a čistým vôňam. Všadeprítomný zmysel pre skromnosť. Dôraz na remeselnú zručnosť, dokonalú pravidelnosť stehov. Upokojujúci kontrast čiernej a bielej. Látky pre vidiečanov a siroty, hrubé a drsné. Ružence, ktoré mníšky nosili okolo pása ako ozdobné retiazkové opasky. Podlahová mozaika na chodbe s mystickými motívmi hviezd a polmesiakov, ktoré sa objavili v *bijoux de diamants*, na náhrdelníkoch, náramkoch a brošniach. Dve prepletené C opakujúce sa na vitrážach ako motív, ktoré sa stanú symbolom luxusu a spoločenského postavenia. Dokonca aj samotný starý kláštor, taký obrovský a prázdny, podnecoval našu predstavivosť a prepožičiaval krídla našim snom o budúcnosti.

Toľké roky na rue Cambon, v Deauville a Biarritze si ľudia mysleli, že kupujú značku Chanel, synonymum pôvabu, kúzla a parížskej kultivovanosti. V skutočnosti si však kupovali vzory, ktoré sme spoznali v detstve, spomienky na mníšky, ktoré nás uviedli do civilizovaného sveta, na opátstvo, kde sme našli prístrešie.

Bola to ilúzia bohatstva, ktorá sa zrodila z biedy našej minulosti.

Prípady pre charitu

Aubazine
1897 - 1900

1

V NESKORŠÍCH ROKOCH SOM SA K TOMU STUDENÉMU marcovému dňu v roku 1897 strávenému v kláštornom sirotinci v Aubazine často vracala v spomienkach.

My osirelé dievčatká, po francúzsky *orphelines*, sme sedeli v kruhu a precvičovali sme si stehy. Ticho v dielni bolo občas prerušené niekoľkými slovami, ktoré som bezmyšlienkovito prehodila s niektorým z dievčat usadených pri mne. Keď som na sebe zacítila pohľad sestry Xavier, stíchla som a v predstieranom hlbokom sústreďení som sklopila zrak k práci. Čakala som, že ma zo zvyku napomenie: *Strážte si svoj jazyk, mademoiselle Chanelová*. Namiesto toho však vykročila ku kachliam, pri ktorých som sedela. Ako všetky mnišky sa pohybovala nečujne, skoro akoby sa vznášala tesne nad zemou. Zo záhybov čiernej vlnenej sukne dýchali celé veky a vôňa kadidla. Jej naškrobený čepiec smeroval neprirodzene nahor, akoby mala každú chvíľu vystúpiť na nebesá. Modlila som sa, aby sa tak stalo, aby lúč svetla prerazil sklonenú strechu a vyzdvihol ju k oblakom plným žiarivého jasu, kde by našla spásu.

Také zázraky sa však dejú iba na obrazoch s anjelmi a so svätými. Zastala pri mne, temná a hrozivá ako búrkový mrak nad lesnatým svahom Centrálného masívu, ktorý sa týčil za oknom. Odkasľala si a jej ponuré slová zahrmeli, akoby vychádzali z úst samotného rímskeho cisára.

„Antoinette Chanelová! Hovoríš viac, než je zdravé. A neporiadne šíješ. Aj za bieleho dňa stále lietaš v snoch. Ak konečne nezačneš dávať pozor, obávam sa, že skončíš rovnako ako tvoja matka.“

Stiahlo mi žalúdok. Musela som si zahryznúť do jazyka, aby som jej niečo neodsekla. Pozrela som na svoju sestru Gabrielle, ktorá sedela so staršími dievčatami na druhom konci miestnosti, a prevrátila som oči.

„Mnišky si nevšímaj, Ninette,“ radila mi Gabrielle, keď sme sa po práci zišli na dvore, kde sme trávili voľný čas.

Sedeli sme na lavičke obklopené holými stromami, ktoré vyzerali také premrznuté ako my. Prečo strácajú listy v čase, keď ich najviac potrebujú? Vedľa nás hádzala Julia-Berthe, naša najstaršia sestra, chlebové odrobinky z vreciek krdľu vrán, ktoré krákali a o každú sa bili.

Skrýla som si ruky do rukávov, aby som si ich zahriala. „Ja nebudem ako naša matka. Nebudem ničím z toho, čo vravia sestry. A nebudem ani tým, čím podľa nich nemôžem byť.“

Zatrpknuto sme sa na tom zasmiali. Rehoľníčky sa starali o naše duše dočasne, preto stále pomýšľali na deň, keď budeme pripravené odísť do sveta tam vonku. Čo s nami bude? Kde si nájdeme miesto?

V kláštore sme strávili už tri roky, a tak sme boli zvyknuté na vyhlásenia, s ktorými mnišky prichádzali napríklad počas skúšky chórového spevu či vo chvíľach, keď sme si precvičovali krasopis alebo vymenovávali francúzskych kráľov.

Ondine, teba si s tým tvojím škrabopisom žiadny obchodník nevezme.

A ty, Pierrette, si taká nemotorná, že nikdy nebudeš schopná pracovať na farme.

Hélène, ty máš taký slabý žalúdok, že by si sa nemohla stať mäsiarovou ženou.

Gabrielle, ty iba dúfaj, že si na poriadne živobytie zarobíš ako krajčírka.

A ty, Julia-Berthe, sa musíš modliť, aby si začula vnútorné volanie. Dievčatá s tvojou postavou by mali zostať v kláštore.

Mne povedali, že ak budem mať šťastie, podarí sa mi presvedčiť nejakého roľníka, aby si ma vzal za ženu.

Vytiahla som ruky z rukávov a začala som si na ne dýchať. „Ja si nijakého roľníka vziať nechcem.“

„A ja nechcem byť krajčírkou,“ hlesla Gabrielle. „Neznášam šitie.“

„A čím by ste teda chceli byť?“ V doširoka otvorených očiach Julie-Berthe sa zračila otázka. Ľudia ju považovali za pomalšiu, hovorili o nej, že to má v hlave „trochu popletené“. Pre ňu bolo všetko jednoduché, čierne alebo biele ako rehoľné rúcho a závoj sestier. Ak to povedali mníšky, potom to tak bude.

„Niečím oveľa lepším,“ odvetila som.

„Čím lepším?“ zháčila sa Julia-Berthe.

„Nuž... budem...“ Gabrielle nedokončila začatú vetu.

„Niečo lepšie“ zatiaľ nemalo v jej predstavách jasné kontúry. V mojich tiež nie, ale vedela som, že cíti to isté, čo ja – akési chvenie v kostiach. Obe sme mali v krvi nepokoj.

Sestry vraveli, že by sme mali byť so svojím miestom vo svete spokojné. Vraj tým potešíme Boha. Nás však to, kde sme boli a čo sme mali, rozhodne nedokázalo uspokojiť. Pochádzali sme z dlhého rodu podomových obchodníkov, rojkov, ktorí oddávna cestovali po cestách kľukatiacich sa krajinou s neochvejným presvedčením, že „niečo lepšie“ už majú na dosah.

2

KÝM NÁS MNÍŠKY VZALI DO KLÁŠTORA, VÄČŠINOU SME bývali hladné a potĺkali sme sa v špinavých a roztrhaných šatách. Hovorili sme iba vidieckym nárečím, francúzsky sme poriadne nevedeli. Takmer sme neboli schopné čítať ani písať, lebo sme do školy nechodili dosť dlho. Podľa sestier sme boli divošky.

Naša matka Jeanne drela od rána do večera, aby nás nakrmila a zaistila nám strechu nad hlavou. Bola s nami, ale duchom blúdila inde. Jej oči boli po rokoch neprítomné, akoby hľadeli cez nás. Hľadali Alberta, vždy iba Alberta. Náš otec býval zvyčajne na cestách, predával staré korzety, opasky alebo ponožky. Nebolo v jeho silách zostať na jednom mieste dlhší čas, a ak sa nevrátil, ako sľúbil, naša matka, šialená láskou, sa ho vždy vydala hľadať. Bez ohľadu na ročné obdobie nás vláčila so sebou po všemožných cestách i necestách.

Zostávali spolu, až kým matka neotehotnela. Albert nás potom na dlhé mesiace opustil. Nechával nás úplne bez prostriedkov a my sme sa museli postarať sami o seba. Matka pracovala ako práčka, slúžka alebo čokoľvek iné, čo sa naskytlo, kým nezomrela so zlomeným srdcom, keď mala tridsaťjeden rokov, na prepracovanosť a vyčerpanie.

Po jej smrti nás nikto z rodiny nechcel. A predovšetkým nie otec. To nás vôbec neprekvapovalo. Ako by mohol cestovať od jedného trhu k druhému, od jednej postele k druhej s nami všetkými v závese? No nemali by sa otcovia o svoje deti postarať?

Boli sme tri dievčatá a dvaja chlapci. Julia-Berthe bola najstaršia, po nej nasledovala Gabrielle, potom Alphonse, po ňom ja a na-

koniec brat Lucien. Alphonse mal práve desať a Lucien šesť, boli drobci, keď ich otec nechal úradne označiť za „deti z chudobinca“. Nemárnil čas a poslal ich do roľníckej rodiny na neplatenú detskú prácu. A nás dievčatá k rehoľným sestrám. Posledné tri roky, čo sme žili v kláštore, sme o bratoch nepočuli ani slovo.

Otec bol medzičasom neprítomný, ako vždy si užíval slobodný život a staral sa iba sám o seba.

„Vrátim sa,“ sľúbil pri bráne kláštora s osľňujúcim úsmevom obchodníka mne a mojím sestrám, keď od nás odchádzal. Potľapkal Gabrielle po hrdej hlave a o chvíľu zmizol aj so svojím vozom za obzorom.

Julia-Berthe, ktorá nemala rada zmeny, sa nedala utešiť. Nechápala, kam sa podela naša matka.

Gabrielle sa zas príliš hnevala, a tak nedokázala plakať.

„Ako ma mohol opustiť? Mňa?“ opakovala stále. „Som predsa jeho obľúbenkyňa.“ A: „Dokážeme sa o seba postarať samy. Veď to robíme už roky. Nepotrebuje tie staré dámy na to, aby nám hovorili, čo máme robiť.“ A ešte pokračovala: „My sem nepatríme. Nie sme predsa nijaké siroty. Povedal, že sa vráti. A to znamená, že to tak bude.“

Ja som vtedy mala osem rokov, plakala som, čudný kláštorný svet, na ktorý som nebola zvyknutá, ma miatol šuštaním sukni, pri ktorých cvendžali ružence, oblakmi kadidla vznášajúcimi sa vo vzduchu ako duchovia a prenikavým zápachom lúhu.

Kláštor bol presným opakom toho, čo sme doposiaľ poznali. Prikazovali nám, o koľkej sa máme zobudiť, o koľkej máme jesť a o koľkej sa modliť. Deň bol rozčlenený na jednotlivé úlohy ako štúdium, katechizmus, šitie alebo domáce práce. Čas bol meraný zvonením ohlasujúcim Anjela Pána, modlitby predpísané ako súčasť kanonických hodín. „Záhaľčivé ruky sú diablovým nástrojom,“ opakovali sestry neúnavne.

Dokonca aj dni v týždni, týždne v mesiaci a mesiace v roku boli rozdelené do liturgických období, ako tomu hovorili sestry. Namiesto 15. januára sme mali dvanástu nedeľu cezročného obdobia, namiesto 21. marca prvý pôstny pondelok a 19. decembra tretiu adventnú

stredu. Život po smrti bol rozdelený na peklo, očisťec a raj. Existovalo dvanásť plodov Ducha svätého, desatoro prikázaní, sedem smrteľných hriechov, šesť Svätých dní povinností a štyri základné cnosti.

Učili sme sa o svätom Štefanovi, tunajšom hrbatom mníchovi, ktorého hrobka v kostole bola predmetom zbožného uctievania. Bola na nej do kameňa vytesaná veľká postava ležiaca v posmrtnom odpočinku a na kamennej strieške hrobky ďalšie mníšske postavy. Počas svätej omše som pohľadom prechádzala po uzloch a slučkách na vitrážových oknách, po pretínajúcich sa kruhoch podobných dvom písmenám C ako Chanel, ktoré zostanú pre mňa a moje sestry už navždy vzájomne prepletené. Na to, čo bolo v tej hrobke, na staré kosti a prázdne rúcho z vrecoviny, som myslieť nechcela.

„Sú tu duchovia,“ šepkala Julia-Berthe s naširoko otvorenými očami. Boli tu dobrí duchovia, zlí duchovia a ďalšie druhy duchov, ktoré dokázali pohybovať plameňmi votívnych sviečok, schovávali sa v temných kútoch aj úzkych priechodoch a vrhali strašidelné tiene na steny. Duch našej matky, nášho otca, našej minulosti.

Ráno, keď sme sa kúpali, alebo večer, keď sme ticho mrmlali modlitby, ma Julia-Berthe občas chytila za ruku a stisla mi ju. „V noci sa mi zdajú sny, strašidelné sny.“ Nič iné mi už neprezradila. Premýšľala som, či sa jej sny podobajú tomu môjmu, v ktorom som vídavala našu matku, ako leží v rozostlanej posteli so zakrvavenou vreckovkou v ruke a do miestnosti sa cez tenké steny vkráda ostrý chlad. Má zatvorené oči, jej vyziabnuté telo je nehybné.

Naučila som sa prebudiť uprostred tohto sna, vypudíť obraz matky z mysle a vliezť do postele ku Gabrielle. Dovolila mi schúliť sa k nej tak, ako som to robievala, keď sme boli ešte malé – pred príchodom do Aubazine sme nikdy nemali vlastné postele –, a nechala som sa upokojiť prítomnosťou jej teplého tela a prerývaným rytmom jej dychu, kým som znovu nezaspala.

Veľmi skoro ráno, ešte predtým ako vyšlo slnko, začali biť zvony. Potom vtrhla do spoločnej spálne sestra Xavier, zatlieskala rukami a príliš nahlas zvolala: „Prebuď sa, duša moja! Prebuď sa, harfa a citara, chcem zobudiť zornicu.“

SESTRY CHANEL

A potom nasledovalo nekonečné karhanie.

„Rýchlejšie, Ondine, rýchlejšie! Súdny deň tu bude skôr, ako si obuješ topánky!“

„Hélène, ponáhľaj sa! Ty sa dnes potrebuješ obzvlášť dôkladne pomodliť!“

„Antoinette, prestaň sa už rozprávať s Pierrette a ustel si posteľ! Zase si to urobila ledabolo!“

Rádové sestry z Aubazine nám poskytli prístrešie. Plnili naše žalúdky. Snažili sa spasť naše duše, vnieť do našich dní poriadok a pravidelnosť. Zaplniť prázdne miesta v našich srdciach však nedokázali.

3

DNI, TÝŽDNE, MESIACE, ČAS VŠEDNÝ AJ SVIATOČNÝ. JEDNOTVÁRNOŠŤ, SPRVU UPOKOJUJÚCA, SA POSTUPOM ČASU STÁVALA ŤAŽKO ZNESITEĽNOU. POTOM SA JEDNÉHO DUSNÉHO JÚLOVÉHO RÁNA V ROKU 1898, NÁŠHO TRETIEHO ROKU V KLÁŠTORE CONGRÉGATION DE SAINT CŒUR DE MARIE, VŠETKO ZMENILO.

„*Mesdemoiselles*,“ oslovila Gabrielle, Juliu-Berthe a mňa matka predstavená, keď sme v kuchyni umývali riad. „Čakajú vás v návštevnnej miestnosti.“

Nás? Na nás v návštevnnej miestnosti ešte nikdy nikto nečakal. Ibaže...

Srdce mi búšilo až v krku.

Vari si po nás konečne prišiel otec?

Zišli sme za matkou predstavenou dole do vstupnej haly. Uhládila som si sukňu a zbežne som sa dotkla svojich vrkočov, aby som sa uistila, že sú upravené. Všimla som si, že Gabrielle si tiež skontrolovala svoje. Bola to ona, kto celé roky vravieval, že otec sa vráti, presviedčala samu seba, že odišiel do Ameriky, aby zbohatol, a že si po nás príde, hneď ako sa mu to podarí.

Keď sme konečne došli k návštevnnej miestnosti a jedna zo sestier nám otvorila dvere, zadržala som dych v očakávaní, že tam uvidím muža s očarujúcim, šarmantným úškrnom a roľníckymi rukami. Nášho otca. No zbadala som iba staršiu dámu s láskavým výrazom na tvári. Na nohách mala pančuchy z konopnej priadze a dreváky, oblečená bola v sukni z hrubej sivej látky a jednoduchej blúzke s vyblednutým vzorom.

Stará mama Chanelová?

„*Mémère*,“ ozvala sa Julia-Berthe a ponáhľala sa starú ženu objať, akoby sa bála, že odtiaľto zmizne rovnako neočakávane, ako sa objavila.

Ja som na ňu civela, prekvapenejšia, ako keby to bol Albert.

„Ani si neviete predstaviť, v akom pokoji sme vďaka vám celé tie roky žili,“ zverila sa *mémère* matke predstavenej. „Mohli sme jazdiť od jedného trhu k druhému, a pritom sme vedeli, že je o naše milované vnučky dobre postarané. Život na cestách nebol jednoduchý, ale teraz sme naň už pristatí.“ Tľoskla jazykom, ako to dospelí robievajú, a ponúkla nám citrónové pastilky.

S *pépère* si prenajali domček v dedinke Clermont-Ferrand, kam sa dalo pohodlne dôjsť vlakom, a pozvali nás tam na niekoľko dní na oslavy 14. júla, sviatku pripomínajúceho dobytie Bastily. Aspoň sa konečne dostaneme na chvíľu preč z kláštora.

Nevyslovila som nahlas to, čo som si myslela. A bola som si istá, že aj Gabrielle na to myslí. *Možno sa v Clermont-Ferrand stretne s otcom. Možno tam na nás čaká.*

Kdesi hlboko, v tom prázdne v mojom vnútri, kde by mala prebývať láska, klíčilo semienko nádeje, akokoľvek pochabej, že sa Albert vráti. Nie ten starý Albert, ale nový, taký, ktorý nás bude chcieť.

Mémère si po nás prišla do kláštora a spoločne s ňou sme potom nastúpili do vlaku. V Clermont-Ferrande nás zaviedla k pokrivenému domčeku s jedinou miestnosťou, ktorá prekypovala množstvom predmetov určených na predaj na miestnom trhu – boli tam prepichnuté pneumatiky na bicykle, plesnivejúce škatule a vedľa nich obhorené panvice. Pri kachliach boli o stenu opreté rady potlčeného porcelánového riadu rôznych farieb a tvarov. Zbierka starých, polámaných, zažltnutých zubných protéz vyzerala strašidelne a zdvíhal sa mi z nej žalúdok. Pôsobilo to, akoby nikdy nič nevyhadzovali.

Bolo tam toľko haraburdia, že sme si najprv ani nevšimli dievčinu, ktorá stála pri posteli. Mohla mať asi pätnásť, bola teda v Gabriellinom veku, alebo možno šestnásť ako Julia-Berthe, a vykročila k nám plná dojatia a so srdečnosťou, na ktorú sme neboli zvyknutí. „Ty si

Gabrielle?“ opýtala sa. „A toto je Julia-Berthe? Spomínate si na mňa? A malá Ninette! Už je to tak dlho. Myslím, že sme sa kedysi stretli na jarmoku. Ako vám to všetkým trom pristane!“

Mala rovnako dlhú šiju ako Gabrielle, tie isté jemné rysy a štíhlu, kostnatú postavu, v bokoch však bola trochu zaoblenejšia. Na sebe mala kláštorné šaty ako my, ale nosila ich s takou ľahkosťou a eleganciou, že tak ani nevyzerali. Všimla som si, že Gabrielle si za uši zastrčila uvoľnené pramienky vlasov. Zrejme sme na ňu iba nemo vyvalovali oči, lebo nakoniec prehovorila *mémère*.

„To je Adrienne, vy hlupane. Moja najmladšia dcéra. Sestra vášho otca. Vaša teta.“

„Teta?“ vyhrkla Julia-Berthe. „Je primladá, aby bola našou tetou.“

„Samozrejme, že je vaša teta, to by som hádam mala vedieť,“ odvetila *mémère*. „Na tento svet som priviedla devätnásť duší. Váš otec bol prvý, narodil sa, keď som mala šesťnásť. A Adrienne je najmladšia.“

„*Le grande finale*,“ poznamenala Adrienne a vystrúhala pôvabný pukerlík.

Teta v kláštorných šatách? A v našom veku? Gabrielle a ja sme zostali v nemom úžase.

„Dievčatá, nebuďte také vyvedené z miery,“ pokračovala *mémère*. „Adrienne je na tom rovnako ako vy. Chodí do kláštornej školy v Moulins. Kým sa skončia oslavy štrnásteho júla, budete ako sestry.“

Možno to bolo tým, že sme sa ocitli na novom mieste, ale v jednom zvláštnom okamihu sa mi zdalo, že Adrienne má okolo seba akúsi auru, obláčik zlatistého svetla, ktorý ju obklopuje, ako som to videla na modlitebných obrázkoch svätých. Vrhla som pohľad na Gabrielle. Zvyčajne sa pred neznámymi ľuďmi skôr uzatvárala, ale tentoraz sa usmievala. Adrienne vyzerala ako dievčina, od ktorej sa môžeme všeličo priučiť. Pristihla som sa, že sa usmievam tiež.

4

VĎAKABOHU ZA ADRIENNE. JEJ PRVÝM SVÄTÝM ČINOM bolo, že nás z toho tmavého, tiesnivo pôsobiaceho domu vyviedla von na vzduch. „*Maman*, som predsa ich teta,“ vyhlásila rozhodne a presvedčila tak *mémère*, že je v úplnom poriadku, keď nás so sebou vezme do mestečka a poukazuje nám ho. „Môžem im robiť gardedámu.“

Ešte predtým, ako stihla stará mama vyjadriť nesúhlas, nasledovali sme Adrienne von. Julia-Berthe ako jediná zostala, aby pomohla triediť gombíky.

Keď sme tak kráčali mestečkom po dláždených uliciach, vnímali sme, ako to tam žije. Na domoch a stĺpoch pouličného osvetlenia sa radostne trepotali vlajky s trikolórou a ozdobné zástavy. Ozýval sa dupot konských kopýt, keď po cestách prechádzali koče. Muži s vyhrnutými rukávmi na seba pokrikovali a vykladali pritom vozy plné vriec múky a zaváraninových pohárov s horčicou. Terasy kaviarní boli zaplnené postaršími mužmi pijúcimi kávu, tržnica sa hemžila ženami, ktoré si vybrali jablká a melóny. Neďaleko od hlavného námestia sa ozývalo búšenie kladív robotníkov, ktorí stavali javiská a stánky na zajtrajšie oslavy.

Adrienne nás viedla s istotou a ja som sa snažila napodobniť jej vzpriamené držanie tela a ľahký úsmev. Temnotu v mojom vnútri rozpúšťalo svetlo, ktoré Adrienne obklopovalo. Vanul jemný vetrík a ja som cítila, ako odnáša moju pochmúrnú náladu.

Keď som zazrela železničný vozeň, ktorý sa sám hnal ulicou, prudko som zastala. Vpredu neboli nijaké kone. Nijaký parný stroj.

Cestujúci vnútri sedeli pokojne, akoby o nič nešlo. Zo strechy trčali nahor laná pripomínajúce tykadlá nejakého čudného chrobáka a spájali sa s ďalšími šnúrami, ktoré viseli vo vzduchu rovnobežne s ulicou. Navrchu bola obrovská tabuľa s ozdobným nápisom *La Bergère Liqueur*.

Adrienne si všimla, ako na tú vec civiem. „To je *le tram électrique*. Električka,“ vysvetlila. „Nemáte ju v Aubazine? My v Moulins áno.“

Gabrielle si odfrkla. „V Aubazine máme iba kozy. A kravy. Veľa, veľa kráv. Chovateľov prasiat a roľníkov. Sestry si myslia, že Ninette by si jedného z nich mala vziať za muža. Elektrické nemáme nič.“

„Aubazine je hrozne nudné mesto. Čo ešte máte v Moulins?“ opýtala som sa Adrienne.

Rozžiarili sa jej oči. „Kavalériu. Kasáreň s vojakmi. Sú takí pekní! Nosia vysoké kožené čižmy a kabátce s mosadznými gombíkmi. A šarlátové jazdecké nohavice. Mali by ste ich vidieť. Naparujú sa ako kohúty v kuríne. Obdivujeme ich, ale iba z diaľky.“

Vzdychla som: „Kiežby sme aj my mali čo obdivovať.“

„Veď môžete,“ poznamenala Adrienne s uličníckym úškrnom. „Poďte, niečo vám ukážem.“

Šli sme za ňou až na koniec cesty. Tam sa Adrienne otočila a zamávala nám spod vysokého tehlového oblúka. Viedol do parku.

„*Voilà*,“ usmiala sa.

Zastali sme pred vstupným oblúkom a rozhliadli sme sa. Cestičky vysypané štrkom sa vinuli cez jasne zelené trávnaté plochy. Hladina jazierka sa ligotala a pri brehu lenivo plávali dve biele labute. Stromy šušťali v miernom vánku. Ruch mestečka sa rozplynul, po chodníkoch sa tu prechádzali muži a ženy v elegantných odevoch. Títo ľudia, na rozdiel od tých, ktorých sme videli v meste, nemali na práci vôbec nič a vyzerali, akoby ich jedinou starosťou bolo, aby dobre zapadli do tunajšej malebnej idylky.

„Sú takí... takí...“ Nebola som si istá, ktorý výraz by som mala použiť. Veľkolepí? Vystrojení? Odlišní?

„Bohatí,“ predniesla Adrienne takmer s pobožnou úctou. „Všetci sú takí bohatí.“ Vykročila, ale ja s Gabrielle sme zaváhali. „Len poďte,“ zasmiala sa, „nehryzú. V skutočnosti si nás vôbec nevšimnú.“

Doviedla nás k lavičke v tieni pri jazierku, odkiaľ sme pozorovali týchto ľudí, ktorí ma fascinovali oveľa viac než *le tram électrique*. Páni mali na sebe aj v tom teple dokonale padnúce obleky pozostávajúce z pruhovaných nohavíc a kvalitných sák, hlavu im zdobili slamené klobúky. Aj keď nekrivali, jednou rukou sa opierali o vychádzkové palice a so vznešenou istotou si vykračovali po boku krehkých dám topiacich sa v mori jemných bielych čipiek. Čipkové volány. Čipkové goliere. Sukne lemované čipkou. Čipkové slnečníky. Na hlave mali klobúky so širokým okrajom, rovnako veľké ako čepce sestier v kláštore, zdobené obrovskými kvetmi, dlhými pierkami a v niektorých prípadoch aj vypchatými, farebnými vtákmi. A napriek všetkej tej váhe, ktorú museli dámy nosiť na hlavách, sa im darilo kráčať neuveriteľne ladne, s miernym kolísaním v bokoch.

„Kto sú tie ženy?“

„*Des élégantes*, elegánky,“ odvetila Adrienne a doplnila slová výrečným gestom. „A ich šviháckemu sprievodu hovoríme *des gentil-hommes*, gavalieri.“

Nebola som schopná prestať na nich civieť, ale na tom nezáležalo. Smerom k nám sa ani nepozreli. Adrienne mala pravdu. V kláštorňách sme pre nich boli nenápadné ako steblá trávy pri ich nohách.

Iba Gabrielle na nich nepozerala s obdivným úžasom. Na tvári mala výraz, z ktorého mi zovrelo žalúdok.

„Naparujú sa ako veterníky pretekajúce krémom,“ pokrútila hlavou. „Chumáče prachu v životnej veľkosti.“

„Čože?“ Adrienne sa obzrela. „Kde?“

Gabrielle kývla k dámam prechádzajúcim sa po parku. „Sú to chodiace explózie čipiek. Pokojne by mohli súperiť s Puy de Dôme.“ Narážala na najvyššiu z vyhasnutých sopiek, ktorá sa týčila za Aubazine.

„Gabrielle!“ zvolala Adrienne. Mala doširoka otvorené oči a rukou si zakrývala ústa. Stuhla som. Bála som sa, že ju Gabrielle urazila a že už s nami nebude chcieť mať nič spoločné. Adrienne sa však iba snažila ovládnuť výbuch smiechu. S predstieranou vážnosťou v hlase vyhlásila: „Archeológovia ich raz objavia podobne ako

mŕtvych v Pompejach. Nebudú však pochované pod horou sopečného prachu, ale pod horou čipiek.“

Tentoraz sme sa už smiali všetky spolu. Bolo príjemné doberať si niekoho, komu nestojíte ani za pohľad.

„Určite ich ľahko rozbolí hlava, keď musia stále udržiavať rovnováhu so všetkými tými vecami, ktoré na nej nosia,“ poznamenala Gabrielle.

„Musí byť krásne, keď nemáte na práci nič iné, len sa nahodiť ako cukrík a potom sa bez akýchkoľvek starostí prechádzať po parku,“ dodala som.

„No tak, Ninette,“ povedala Adrienne a jej tvár nadobudla vážny výraz. „Tu nejde iba o prechádzky v parku. Vari to nevidíš? Veď sa na ne pozri, ako sa pri chôdzi navzájom sledujú. Vidíš, ako páni vypínajú hrude a dámy na nich klipkajú dlhými mihalnicami a pritom všetky ostatné ženy bombardujú zlostnými pohľadmi? Ide tu o obchod, v hre je láska a dvorenie.“ Vzdychla a položila si ruku na srdce. „Nie je to úžasné?“

Zahľadela som sa pozornejšie, aby som zbadala tie dlhé mihalnice a zlostné pohľady, ale kým sa mi to podarilo, Adrienne vstala z lavičky a uhladila si sukňu. „A teraz, *chéries*, by sme sa mali vrátiť domov, kým po nás *maman* nepošle žandárov.“

Zavesila sa do nás, ale namiesto toho, aby sme sa vydali späť k tehlovej bráne a cez mesto, nasmerovala nás k jednej z tých štrkových cestičiek a dotlačila nás po nej na hlavnú cestu medzi ostatných. Tam sme sa potom dusili smiechom, promenádovali sa a vykračovali si, akoby sme sa aj my mali raz stať súčasťou obchodu s láskou a dvorením.

5

NA DRUHÝ DEŇ BOLO ŠTRNÁSTEHO JÚLA A MY SME SA prechádzali po sviatočnom jarmoku medzi stánkami, kde sa roztáčali kolesá šťastia, hrali rôzne hazardné hry a na pódiách vystupovali kapely. Kam sme len dovideli, všade sa to hemžilo ľuďmi, starými i mladými. Boli tu azda úplne všetci. Okrem *élégantes*.

„Kde sú?“ opýtala som sa Adrienne. Po včerajšej prechádzke v parku som si najviac priala zazrieť práve ich. Nie bábkové predstavenie ani mužov pokúšajúcich sa vyšplhať po naolejovaných tyčiach, aby zhora uchmatli šunku.

„Vo svojich *châteaux*,“ odvetila. „Na vidiecky jarmok nechodia. Ten je pre obyčajných ľudí.“

Samozrejme. Preto sme tu boli *my*.

No už nie nadtľho. Adrienne dostala ako zvyčajne lepší nápad. „*Élégantes* môžeme vidieť aj inde.“

Zastavili sme sa v trafike a za jednofrankové mince, ktoré dal *pépère* každej z nás, predtým než sme šli na trh, sme si kúpili módne časopisy *Femina*, *La vie heureuse* a *L'Illustration* s krásnymi slečnami na obálkach, päťdesiat centimov za kus. Keď sme boli naspäť v dome, uvelebili sme sa v podkroví medzi vrecami s obilím a so sušenými bylinkami visiacimi zo stropu. Z diaľky k nám otvoreným oknom doliehali piesne jarmočných kapiel.

„Pozrite,“ ozvala sa Adrienne a ukázala nám časopisy. „Tu ich máme, naše *élégantes*. Všetko, čo potrebujeme.“

„Potrebujeme?“ zháčila sa Gabrielle. „Načo?“

Adrienne sa usmiala. „Nato, aby sme sa nimi stali tiež, samozrejme.“

S Gabrielle sme si vymenili pohľady. Žeby sme sa nimi mohli stať tiež?

Adrienne listovala stránkami a naozaj tam boli – muži a ženy z vyššej spoločnosti, ktorých Adrienne nazývala „*la haute*“, čiže „tí z vyšších kruhov“. Šiesta strana – *élégantes* prechádzajúce sa s prepletenými laktami v Boulonskom lesíku, gavalieri pozorujúci ich so záujmom spoza svojich slušivých fúzov. Ôsma strana – *élégantes* usporadúvajúce zbierku na charitatívnu akciu v parížskych salónoch a *élégantes* nakupujúce kvety od mladých dievčat v nadýchaných šatách. Jedenásta, štrnásť a pätnásť strana – *élégantes* pózujúce v najnovších modeloch z dielne tých najlepších krajčírok.

„Pozrite sa na tento účes,“ ukázala Adrienne na lesklé stránky. „Nie je rafinovaný? Neskôr, keď si vyťahnem vlásenky, ho skúsime napodobniť. A tento klobúk – očarujúci! Moja sestra Julia kupuje jednoduché slamené klobúky a potom si ich sama zdobí. Myslím, že toto by tiež zvládla.“

Požičiavali sme si jedny nožnice. Adrienne a ja sme vystrihovali svadobné fotografie s nevestami držiacimi visiace svadobné kytice. Ich vyvolení stáli vedľa nich, vysokí a pyšní vo svojich vojenských uniformách so šerpami, stužkami a s medailami s motívom slnka a hviezd. Aké asi je, zastávať také pozície a nosiť na hrudi tú zlatú nádhru?

Julia-Berthe si vybrala fotografiu rumunskej kráľovnej a jej detí, udržiavaných dievčatiek s jemnými vláskami a nezúčastneným výrazom typickým pre vyvolených, ktorých každý obľubuje. Pri nohách a v lone im sedeli malé, čisté, chlpaté psy, také odlišné od divokých krížencov, na ktoré sme boli zvyknuté.

Boli tam tiež články o divadelných hrách s obrázkami herečiek v dramatických pózach, s veľkými očami plnými emócií. Tie zbiera-la Gabrielle.

Zdalo sa mi, akoby sa pred mojimi očami zdvihla opona. Vďaka časopisom pre nás *élégantes* prestali byť iba prchavým preludom, čo sa mihá v parku, rozmazanou spomienkou plnou bielej čipky a slnečníkov, ktorá nenávratne zmizne. Takto sme ich mohli mať pri

sebe, vystrihávať si ich a študovať ich a nakoniec si ich uložiť do plechovej nádoby od pastiliek Vichy, ktorú pre nás Adrienne schovala z babkiných zásob, lebo „takto ich oveľa ľahšie prepašujete do kláštora“. Skôr než napodobňovať životy svätých, ako si želali rehoľné sestry, sme teraz mohli napodobňovať životy *élégantes*, ich štýl aj pózy, ich výrazy, všetko, čo im bolo vlastné.

S postupujúcim večerom som sa snažila zatlačiť do úzadia myšlienku na zajtrajší odchod. No aj tak ma ťažila čím ďalej tým väčšmi, vznášala sa za mnou ako oblak neodbytných komárov. Iba Julia-Berthe, ktorá si robila starosti, že nikto nekými vtáky na kláštornom nádvorí, bola pripravená vrátiť sa.

Adrienne sľúbila, že sa znovu uvidíme. Vždy keď bude nejaký sviatok, prídeme do Clermont-Ferrand. A dala nám darček – *monsieura* Decourcella.

„Kto je to?“ zašepkala som, lebo Julia-Berthe už tvrdo spala.

„Je to spisovateľ,“ vysvetlila Adrienne, „určite ste už o ňom počuli.“

„Počúvame iba o svätcoch a apoštoloch,“ odvetila Gabrielle. „Na to kladú sestry veľký dôraz.“

„*Monsieura* Decourcella však musíte rozhodne spoznať,“ trvala na svojom Adrienne. „Život bez neho by bol príliš smutný. Napísal *Sieň lásky*, *Ženu, ktorá prehlta slzy*, *Brunetku a blondínu* a toľko ďalších príbehov. Píše o dievčatách z kláštora, ktoré sa vydajú za grófov, a o vidieckych dievčatách, z ktorých sa stanú kráľovné parížskej spoločnosti. Z chudobného je boháč a z boháča chudobný. *Voilà*. Len čo sa do tých kníh začítate, nebudete ich môcť odložiť.“

Začal sa slávnostný ohňostroj a hrmenie v diaľke nás vystrašilo. Z malého podkrovného okienka sme pozorovali ligotanie drobných svetelných čiastočiek poletujúcich vzduchom. Elektrický vodopád.

„Dievčatá z kláštora, ktoré sa vydajú za grófov?“ zopakovala som bez toho, aby som odtrhla pohľad od iskrivého výjavu.

„Sú to iba príbehy, Ninette,“ poznamenala Gabrielle.

Nevenovala som jej pozornosť a otočila som sa k Adrienne. Položila som jej ruku na predlaktie a opýtala som sa jej: „A kde tie príbehy nájdeme?“

Načiahla sa za svojou taškou a vytiahla z nej malú knihu. „Vychádzajú po častiach v časopisoch a hovoria sa im *mélos*. Melodrámy. Moja sestra Julia každý týždeň čaká, kým vyjde nový diel, potom ich všetky zošije a dá mi ich. Tento príbeh sa volá *Tanečnica z kláštora*. Bohatá a krásna balerína z Parížskej opery sa všetkého vzdá, aby mohla vstúpiť do kláštora, a...“

Gabrielle si pohrdavo odfrkla: „To by nikdy žiadna neurobila...“
 „Pst,“ zahriakla som ju, lebo ma jej prerušenie nahnevalo.

„... všetok svoj svetský majetok odkáže jednej krásnej vidieckej dievčine. Tá sa odsťahuje do Paríža a vstúpi do života baleríny so všetkým tým bohatstvom, s peknými nápadníkmi, so šperkmi a s hodvábnymi šatami. Stane sa miláčikom celého mesta a zachráni svoju rodinu pred biedou. Je tam milostný príbeh aj vášň, obliekajú sa do tých najnádhernejších rób a žijú v tých najluxusnejších sídlach.“

Nemohla som si pomôcť a vzdychla som. Za oknom sa znovu striebristo a zlatisto zablýskalo.

„Sestry v Moulins vám dovoľia, aby ste čítali také knihy?“ opýtala som sa.

Adrienne pokrútila hlavou: „Mám svoje skrýše. Vždy sa nájde nejaká uvoľnená doska v podlahe. A teraz si nejakú budeš musieť nájsť aj ty. Na, vezmi si ju so sebou späť do Aubazine, Ninette. Ja už som ju prečítala. A možno sa jednému z nás troch – mne, tebe alebo *monsieurovi* Decourcellovi – podarí presvedčiť Gabrielle, že dievča z kláštora si môže pokojne vziať za muža grófa.“

Tej noci ma do snov neprišli strašiť duchovia ani moja matka, studená a sinavá na jednoduchom lôžku. Namiesto toho som sa znovu ocitla v parku, zahalená v obláčikoch bielej čipky, akoby som bola niečím, o čo je potrebné sa starať, niečím, čo treba opatrovať ako poklad. Na hlave mi trónila celá miniatúrna záhradka, keď som sa promenádovala a vykračovala si po boku pekných gavalierov so zbytočnou, ale nutnou vychádzkovou palicou. Bola som *élégante*. Bola som hrdinkou v Decourcellovej melodráme. Bola som niečím lepším.

Bolo o toľko ľahšie snívať, keď mal človek o čom.

6

„ČO TO ROBÍŠ?“ ZVRESKLA SOM A ZAGÁNILA SOM NA Gabrielle v tmenom svetle kláštorného podkrovia, v ktorom sa vírili drobné čiastočky prachu. Na Adrienninu radu sme *Tanečnicu z kláštora* schovali pod jednu uvoľnenú dosku v podlahe a Gabrielle teraz z listov zošitých dokopy vyťahovala stehy.

„Pst,“ zasyčala a obzrela sa k dverám. „Začujú ťa až v Centrálnom masíve. Upokoj sa. Robím to pre nás. Takto si budeme môcť čítať, kedykoľvek budeme chcieť.“ Vzala pár stránok a zložila si ich do vrečka. „Vezmeme si ich so sebou do triedy, na dvor alebo kamkoľvek inam. Vždy si ich skryjeme do zošitov či do učebníc histórie. Sestry sa o tom nikdy nedozvedia. Už chápeš, Ninette?“ opýtala sa a na tvári sa jej objavil nezbedný úsmev. „Decourcella si tak budeme môcť čítať pokojne celý deň.“

My. Netrvalo dlho a Decourcellovmu čaru podľahla aj Gabrielle. Naučili sme sa príbehmi zo *Životov svätých*, prekypujúcimi náboženskou vášňou a prenasledovaním, maskovať stránky, na ktorých bola vášeň oveľa pozemnejšieho rázu. Keď sme dočítali stránku, vždy sme ju hneď nahradili novou. Našími učiteľmi neboli svätí či mníšky, ale *monsieur* Decourcelle. Čítali sme počas voľna, čítali sme počas odpočinku. Čítali sme, kedykoľvek to bolo možné, a toľko, že nás sestry začali dávať za vzor ostatným dievčatám.

„Margueritte, prestaň civieť do prázdna,“ počúvali sme od matky predstavenej. „Vezmi si príklad z Gabrielle, pozri, ako sústredene si číta.“

Alebo: „Pierrette, zobuď sa! Kniha ti spadla z lona! Prečo si nevezmeš príklad z Antoinette?“

Julii-Berthe sme sa so svojím tajomstvom nezverili. Naša sestra vždy dodržiavala pravidlá a nedokázala by to utajiť. Pod váhou spaľujúcej viny by všetko vyzradila. No vždy večer, kým som zaspala, aspoň som si k nej vliezla do postele, aby som jej prerozprávala príbehy *Tanečnice z kláštora*, a modlila som sa, aby sa jej radšej než o našej matke snívalo ako mne o balerínach, pekných grófoch a láske na prvý pohľad.

Ako nám Adrienne sľúbila, po svojej prvej návšteve v Clermont-Ferrand 14. júla sme dostali pozvánku aj v auguste na Nanebovzatie Panny Márie, v novembri na Všetkých svätých, v decembri na Vianoce a vo februári na Hromnice. Vždy sme si nakúpili viac časopisov, aby sme mali prehľad o najnovších módných trendoch. Vystrihli sme si obrázky a do Aubazine doniesli nové melodrámy. *Sieň lásky*, *Ženu, ktorá prehlta slzy* aj *Brunetku a blondínu*. Naša tajná knižnica sa rozširovala a s ňou aj naše možnosti. Naš svet bol čoraz bohatší.

Keď sme dorazili nasledujúci apríl na Veľkú noc, lialo ako z krhly, ako s obľubou vravieval *pépère*, a tak sme nemohli ísť nikam. Každý nám dal mincu a sám zamieril do kaviarne. *Mémère* bola preč, takže sme mali celý dom pre seba.

„Usporiadajme si čajové popoludnie,“ navrhla Adrienne. „Každá *élégante* si predsa popoludní dopraje čaj. Potrebujeme si to nacvičiť.“

V lejaku sme si bežali kúpiť čaj. Adrienne s Gabrielle minuli zvyšok peňazí na stužky a citróny, lebo ich šťava vraj zjednocuje pokožku. Julia-Berthe si za ne kúpila plechovky sardíniiek pre túlavé mačky, ktoré sa stále potĺkali okolo domu našich prarodičov. Ja som sa však rozhodla, že tie svoje neminiem.

„V Aubazine si však nebudeš môcť kúpiť vôbec nič,“ namietla Gabrielle.

„To nie je do Aubazine,“ vysvetlila som, „ale na neskôr.“

SESTRY CHANEL

Gabrielle sa zasmiala: „Na neskôr? Tak ďaleko sa ja nepozerám. Chcem mať niečo sladké už teraz, kým sa vrátíme do kláštora, kde sa prehltnutie čohokoľvek menej mdlého ako oblátky rovná obžerstvu. A okrem toho, čo myslíš, že si za tých pár centimov kúpiš?“

Nevenovala som jej pozornosť a užívala som si upokojujúcu váhu vo svojom vrecku. Akoby som tam nosila prísľub kúska svojej budúcnosti.

7

V NEDEĽU POPOLUDNÍ SME ZVYČAJNE MUSELI SO SESTROU Xavier behať hore-dole po kopcoch Centrálného masívu, aby sme si „posilnili telesnú konštitúciu“, ktorá bola podľa sestier oslabená v dôsledku chudobných pomerov, z ktorých sme pochádzali. Počas jedného zo zimných výstupov, keď som sa snažila vžiť do predstavy, že je jar a ja sa pod slnečníkom zdobeným volánmi prechádzam Bou-lonským lesíkom rovnako ako *élégantes* z časopisov, som zrazu poču-la, ako Gabrielle hovorí Héléne: „Náš otec je v Amerike. Zarobil si kopy peňazí a čoskoro sa po nás vráti.“

Pri tých slovách som takmer zakopla o výčnelok sopečnej skaly, ale našťastie sa mi na poslednú chvíľu podarilo nájsť stratenú rovnováhu. Héléne si nesúhlasne odfrkla: „Keď zarobil toľko peňazí, prečo ste ty a tvoje sestry ešte stále tu?“

Gabrielle bojovne vystrčila bradu. „Sme tu kvôli výchove a vzdelaniu. Písala som mu a prosila ho, aby mi priviezol biele šifónové šaty. Sľúbil, že to urobí.“

„Klameš,“ obvinila ju Héléne.

„A ty zase závidíš,“ odvrkla Gabrielle.

Héléne si prekrížila ruky cez hrud'. „Si úplne rovnaká ako všetci ostatní. Sirota, ktorú nikto nechce. Prestaň sa stále tváriť, že si lepšia.“

„Ja som lepšia. Každý je lepší než ty.“

„Nie, ty si horšia. Moji rodičia zomreli. No tvoj otec je stále nažive. A nechce ťa. A pravdepodobne ťa ani nikdy nechcel.“

Len sťažka som sa ovládla, aby som Hélène z celej sily nekopla. Pocítila som nutkanie sotiť ju z útesu a vychutnať si jej dlhý výkrik.

Vopchala som sa medzi Hélène a Gabrielle a siahla som do vrecka. Niekedy som so sebou nosila mince, čo mi dal *pépère*. „Čoskoro si po nás príde,“ povedala som Hélène. „A okrem toho nám posielala peniaze. Pozri...“

Natiahla som k nej ruku s mincami, ktoré sa zablýskali na slnku, predtým ako som ich rýchlo skryla späť do vrečka. Hélèninina tvár viditeľne očervenela.

„Vidíš,“ dodala Gabrielle, „vravela som ti to.“

„Hm,“ zašomrala Hélène. Potom sa pridala k Pierrette a obe zmizli rýchlosťou blesku.

Gabrielle a ja sme kráčali ďalej, ticho medzi nami hustlo a mne zneli v hlave jej slová. Náš otec sa vracia? Napísala mu naozaj list?

To nemohla byť pravda. Nebola to pravda. Vedela som, že to nie je pravda, a zmocnila sa ma nevoľnosť. Po všetkých tých výletoch do Clermont-Ferrand, dlhých hodinách strávených s Adrienne, po všetkých tých melodramatických príbehoch, ktoré sme prečítali, som si myslela, že Gabrielle už toľko na Alberta nemyslí, že už prestala dúfať v jeho návrat. Bola som šťastná, že Julia-Berthe kráča ďaleko vpredu vedľa sestry Xavier, takže nič nepočuje. Uverila by totiž každému slovu.

Napravila som si šatku okolo krku a pritom mi hlavou vírili temné myšlienky. Ja som snívala o princoch, Gabrielle snívala o Albertovi. Pre ňu bol princom on.

„Možno naozaj odišiel do Ameriky,“ prehodila napokon. „A zarobil veľa peňazí. Možno si po nás práve ide.“

Pokrútila som hlavou. V krku aj v ústach som mala úplne sucho. „Počula si predsa tie rozhovory u *mémère*.“ Občas sme začuli, ako susedia alebo niektorí členovia rodiny vravia, že Albert je *le grand séducteur*, veľký zvodca. Ktosi vravel, že je v Quimper i a predáva dámske topánky. Nieкто iný tvrdil, že je v Nantes a predáva dámsku spodnú bielizeň. „Nie je ktovieako ďaleko,“ povedala som Gabrielle, „a napriek tomu sa rozhodol, že s nami nechce mať nič spoločné.“

Pohľad, ktorý na mňa sestra uprela, akoby patril niekomu oveľa staršiemu. Bol tvrdý, ale hlboko vnútri sa skrývalo čosi veľmi zraniteľné. „To je iba ďalší dôvod, aby sme si ho pretvorili na vlastný obraz,“ skonštatovala.

Vietor ohýbal stromy k zemi a chumáče listov vírili vo vzduchu, akoby sa chceli znovu usadiť na holých vetvách. Do železnej brány kláštora sem-tam udrela uvoľnená závara zmietaná silným poryvom vetra a vydávala pritom hlasný zvonivý zvuk. Vietor som neznášala. Stále sa vkrádal dnu a všetko sa potom triaslo a škrípalo.

Ešte v ten istý deň som skončila na ošetrovni – nedeľná prechádzka v chladnom počasí mi neurobila dobre. Chvíľu ma zalievala horúčava, akoby ma vnútri spaľoval oheň, a vzápätí mi zuby drkotali zimou. „Je neduživá rovnako ako jej matka,“ určite si šepkali sestry za rohom a potom sa prekrížovali, ako vždy keď hovorili o nebohých.

Sestra Bernadette, mniška, ktorá tu pracovala aj ako ošetrovateľka, ma zabalila do mokrej plachty, aby zrazila horúčku. Hruď mi natrela nejakou masťou, dala mi odpiť zo silného vína a ako špeciálnu prevenciu mi na čelo frkla svätenú vodu. „To prežiješ,“ vyhlásila, „ale opatrnosti nie je nikdy dost.“

Gabrielle sa ponúkla, že zostane sedieť pri mojej posteli. Mohla sa vďaka tomu vyhnúť hodine katechizmu a šitia a namiesto toho mi čítala. *Životy svätých* si nechala poruke a stíšila hlas, aby sestra Bernadette nepočula, že nečíta o strastiach a útrapách svätcov, ale o tom, aké strasti a útrapy postretli Decourcellovu *Tanečnicu z kláštora*.

Víno podané ako liek a Gabriellino čítanie spôsobili, že som sa dostala do stavu akejsi mátožnej ospalosti. Akoby z diaľky som počula, ako matka predstavená so sestrou Xavier vošli do ošetrovne práve vo chvíli, keď sa Gabrielle dostávala k pasáži, v ktorej dievčina z vidieka Yvette, tá, ktorá si vymenila miesto s balerínou, prichádza do Paríža.

Gabrielle prestala čítať a rýchlo knihu zaklapla. Výrazy na tvárach sestier boli vážne. Žeby som nakoniec predsa len mala zomrieť? Preto sem prišli? Matka predstavená ma uprene pozorovala. Jedno obočie mala zdvihnuté tak vysoko, až sa takmer dotýkalo bieleho čepca, ktorý sa jej končil hneď pod líniou vlasov.

Gabrielle vyskočila na rovné nohy. Úplne zbledla v tvári, takže som videla modré žily na jej čele pripomínajúce vlákna plesne na kôrke syra. „Čo s tým chcete urobiť?“ opýtala sa sestier. „Nepatrí vám to.“

Oprela som sa o lakeť a všimla som si, že matka predstavená drží v ruke moju modro-bielu plechovú nádobku, do ktorej som po návrate z prechádzky vrátila mince. Zovrelo mi žalúdok. Nádobku som mala skrytú v spoločnej izbe, v temnom kúte pod posteľou.

Matka predstavená odrecitovala Matúšovo evanjelium: „*Nezbro- mažďujte si poklady na zemi, kde ich mol' a hrdza ničia a kde...*“

„... sa zlodeji dobyjajú a kradnú,“ prerušila a doplnila ju Gabrielle. S vystrčenými lakťami a bradou vyskočila k sestram. Už nebola tanečnicou z kláštora, ktorej pohyby sme sa snažili napodobňovať. Zrazu tam stálo obyčajné vidiecke dievča z Auvergnu. „Tie peniaze patria Antoinette!“ vyhrkla. „Nemáte právo jej ich brať!“

Roztriasla som sa zo strachu o svoje mince aj o Gabrielle.

„Čo sa to s vami oboma deje, Gabrielle?“ opýtala sa sestra Xavier. „Verše z Biblie viete recitovať bezchybne. A preto by ste mali s Antoinette vedieť, že tie pravé poklady, ak vôbec nejaké sú, nájdete až v nebi, a nemali by ste ich hľadať tu na zemi.“

Chcela som kričať, ale bola som príliš malátna, z horúčky ma bolela hlava. Moje mince. Moje drahocenné mince. Šetrila som si ich na budúcnosť. Keď príde niečo lepšie.

Matka predstavená otvorila nádobku a so slovami: „A čo je toto?“ z nej začala vyťahovať moje papierové *élégantes*, nevesty a ženíchov, princov a princezné. „Mali by ste zbierať skôr modlitebné obrázky so svätými než falošné modly!“

Vonku fučal vietor a lomcoval oknami. Rozbitá závera zúrivo tlkla do brány a vydávala pritom zvuky ako starý zničený zvon. V mojej horúčkovitej mysli splývali zvuky vetra, rachot brány a pohrdanie

v hlase matky predstavenej do jedného. Bolo mi však príliš zle na to, aby som sa dokázala brániť.

Zato Gabrielle sa nevzdávala. Otočila sa k matke predstavenej, a keď prehovorila, hlas ovládala oveľa lepšie: „Prosím, ctihodná matka. Náš starý otec nám dá zakaždým mincu, aby sme si v meste niečo kúpili. Ja som tie svoje hlúpo minula na nejaké drobnosti, ale Antoinette si ich vždy odložila. Mohla si za ne kúpiť cukríky, stužky alebo čačky ako ja, ale neurobila to. Šetrí si, a tak bude mať niečo na začiatok, keď odtiaľto odíde.“

Videla som neoblomný výraz matky predstavenej a dúfala som, že ju Gabrielline slová obmäkčia. To sa však nestalo. Vytiahla z nádoby tých niekoľko mincí, podržala ich na dlani a zovrela ich starými pokrivenými prstami.

„Máme rozdávať almužny chudobným a biednym a nasledovať tak príklad nášho Spasiteľa,“ vyriekla. „Kňazi onedlho odvezú peniaze, ktoré sa podarilo vyzbierať na čínsku katolícku misiu určenú hladujúcim sirotám zo Šanghaja. Tieto mince k nim pridáme ako prejav náboženskej zbožnosti.“

Obe sestry sa otočili na odchod. Spodničky pod ich habitmi zasušľali po podlahe a ružence pripevnené k opaskom sa im kývali po bokoch. Naznačili Gabrielle, aby ich nasledovala.

Rozplakala som sa. Plačom, keď najprv tečú iba tiché slzy. Kdesi v mojej horúčkou premoženej mysli som si uvedomovala, že sestry aspoň milosrdne pomlčali o tom klamstve o našom otcovi. Čoskoro som začala vzlykať, až som úplne zamočila vankúš. Tieklo mi z nosa. No od *Ženy, ktorá prehľta slzy* som mala stále ďaleko.

Plakala som kvôli Gabrielle, ktorej sa neprestávalo cnieť za Albertom, ale zakrývala to hrdosťou a klamstvami, kvôli Julii-Berthe, ktorá všade videla duchov, kvôli bratom, ktorých som už ani nepoznala. A plakala som aj kvôli strate svojej modro-bielej plechovej nádoby, ktorej akoby patrilo zvláštne miesto v mojom srdci, to najposvätnejšie zo všetkých.

